

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt, félre 6 frt, negyedévre 3 frt.
Előfizetők és hirdetői díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethet: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében.
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordajca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: 5t hasábas garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetők felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppellik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyitlér sora 20 kr.

Pest, jan. 20.

—r. A képviselőház mai ülésében már mutatkoztak azon véleménynyilvánulatok, melyek a Deákpárt soraiban, mint jeleztük, a pénzügyi bizottság jelentésével szemben nyilvánulnak. Gorove, ki a Deákpárti képviselők közül először szólta a tárgyhöz, határozottan kijelenti, hogy közigazdászati tekintetben nagy kárnak tartaná az országra nézve, ha a pénzügyi bizottságnak a költségvetés rendkívüli tételeire vonatkozó javaslatai egész terjedelmükben elfogadhatnának. Hosszabban s a ház nagy tet- szése közt fejtegeté az azon logikai consequentiá- kat, melyek az országgyűlés előtt a félig kész beruházások folytán kérelhetlenül érvényesítik hatalmukat. Azon nagy hatás, melyet e beszéd a Deákpárt körében előidézett, remélünk on- gedi, hogy azon általunk ismételve fejtegetett irány, melyet pénzügyeink helyreállítására néz- ve követetni szeretnénk, meleg és hathatós támogatásra fog találni a Deákpárt körében. Gorove ellenében Zsedényi szólott fel; ritka hévvel, nagy lelkesedéssel védelmezvén a pénz- ügyi bizottság által elfoglalt álláspontot. Sza- vainak hatását azonban nagyban lerontották azon Zsedényinél szokásos különözsmék, me- lyekkel egyebek közt pl. a bécsi világkiállításra megszavazott összeg haszontalanságát töreke- dett kimutatni. A baloldal részéről Möriz Pál és Helfy Ignác szólta; az előbbi éle- sen, —nem feledkezvén meg ez uttal sem az áb- rándos dohányadó tervéről, s e tekintetbeni fejtegetéseit a ház nagy derűtséggel fogadá, — támadta meg a pénzügyminiszter összes po- litikai eljárását, különösen a bankügyben foly- tatott alkudozásait. Helfy, mint mindig, szá- ran, unalmasan, s hozzá még hosszasan is szó- lott. Különben a szellem, mely a tárgyaláson végig vonul, általában méltóságteljes, s ere- dményesnek ígérkezik, s ha csak a szélsőbal nem rontja meg e hangot, nem lesz okunk pa- naszkodni a jelenlegi budget-vita fölött.

Pest, január 20.

—r. Nagy fontosságu azon nyilatkozat, melyet a Deákkörnek tegnapelőtről tegnap estére halasztott értekezletén Lónyay Menyhért gr. határozati javaslatára vonatkozólag a pénzügyminiszter tett. A Lónyay által meg- indított mozgalom, ha nem fog is eredményez- ni egyebet, azt elkerülhetlenül szükségessé fogja tenni, hogy a kormány egy tiszta, hatá- rozott pénzügyi politika megállapításáról gon- doskodjék. Ennek első jelentését Kerkápoly nyilatkozatában fedeztük fel. Korábban szóban forgott a pénzügyi bizottságban, hogy a rendes szükségletek azon része, mely az állam rendes jövedelmei által nem fedezte- tik, adópótlék kivetése által fedeztessék. Leg- utóbb is határozottan kikeltünk ezen terv el- len, s egy pozitív javaslatot tettünk e tekin- tetben. Örülünk, hogy a magyar pénzügyi mi- niszter eltért azon gondolattól, hogy az adók létező aránytalanságát még inkább növelje, s azt jelentette ki, hogy az adócataster ideigle- nes revisiója által fog segíteni a pillanatnyi szükségén, úgy, hogy azon birtokrészeket, me- lyek időközben magasabb adótétel alá eső földrékké változtak át, a jelenlegi állapot szer- int szándékozik megadóztatni. Szórol-szóra ugyanez volt az, mit ezelőtt alig néhány nap- pal mi is javasoltunk. Az értekezlet különben Lónyay Menyhért gróf határozati javaslatára nézve azt határozta, hogy az abban foglalt kérdések egyenként, ha az arra vonatkozó

budgettélék foghaz a körben tárgyalás alá kerülni, terjesztésének elő s vitattassanak meg. Szilágyi miniszterelnök különben magán körben kijelentette, hogy Lónyay indítványai közül egyet sem fogad el.

Erdélyi jogviszonyok és még valami.

Maros mentén Január közepén.

IV.

A kir. kincstári levéltár csak általános- ságban érintetem fennebb.

Okom erre azon törvényes körülmény, mely szerint ennek, levélgymteménye az ő sa- ját tulajdona, legfennebb másokat is illethetők a aprob: Const. II. része 12 czime, az 1747-ki 14-ik és 1755-ki 5-ik t. cz. értelmében a kir. kincstári szék — Thesaurarius előtt a fiska- lis director által kezdett a köteleességeket meg- sértő harminczadosok, meg az arany és ezüst hamisításért beperelt bányászisztek elleni pe- rekben feltalálható levelek, s azok, melyek a bányászati alsóbb törvényszékek előtt kezdve, inkább belső gazdasági és tulajdon birtok hasz- nálatot illetőleg, fölfebbvitel útján a kincstári szék elé jutottak,

Hanem miután a h. t. k. 2-ik része 9-ik czikke 1-ső §-a meg A. C. 2-ik része 5-ik czime szerint, mellőzve egyéb törvényeket a kincstár kezelése alatt lévő minden jószágok és jövedelmek, míg léteznek a fejedelem ille- tőleg nemzet és ország tulajdonai, most már egyedül az ország költségei fedezésére fordít- hatók, jövedelmeik s magok a jószágok pedig törvény értelmében el nem idegeníthetők, ön- ként következik, hogy ezen jószágok és jöve- delmeik járuléka, az ezeket mentő és feloszt- hatatlanságában megtartó okmányok s minden fancieska papiros, meg azok feletti intézkedés azon nép és nemzet fiait figyelmére kell, hogy méltatlanság, a kiknek elődei, azon jószágokat és jövedelmeiket össze szerzik, a kiknek elő- deitől törvény erejével, vagy pénz által, azok jövedelem forrásaivá tettettek, a kiknek érde- kükben áll, a fejedelmi méltóságot fény és di- csőségben, és az országot virágzó állapotban fenntartani.

A magyar birodalom ősnépeinek termé- szete kiváló szokásuk, és időközönként tör- vény által is tanusított elvük és törekedésük, a csak most említett gondoskodás, még akkor is, a midőn, mint jelenleg a birtokos osztály nagyobb része fekvő birtoka, fenállását bizto- sító, alaptőkéje egy részét kell hogy fordítsa a kor szükségelt kiadásai fedezésére; — de épen ezért jogos és törvényes azon gon- doskodása a nemzet fiainak, és még meglevő szakértőknek, mely szerint ki kell monda- nom:

hogy a szándékolt összesítése és birodal- mi levéltárba célzott összerakása, a kir. kinc- stári birtokok és azoknak időnkénti használatuk felett keletkezett bármely okmányoknak és iratszeleteknek, nem csak nem opportunus, nemcsak 10-szeres költséget okozó, nem csak törvényellenes, hanem mindezekon felül, tö- mérdek károk és birtokvesztéseket eredményező lehet.

Megmondom az okokat miért állítom a fennebbieket határozottan.

Egész Erdély tudja, csak talán a kincstári jószágok vezetői nem, miszerint a roppant terjedelmű kincstári birtokokban az 1848-ki év után felmerült és el nem mulaszthatott bir-

tokfeletti perekből alig ha $\frac{1}{10}$ -ed rész adatott bé s ezeknek is alig ha egy század része van szabályszerűleg ellátva; az egész ország tudja, s látja naponta, hogy a kincstári nagy kiterje- désű és milliók befektetésével haszonhajtókká tenni kívánt allodialis erdőségek, mind a mel- lett, hogy 1848 előtt okmányokkal tanusitha- tólag rendszeresen kezeltettek, most már ir- tásra, következő irtások által keresztül furva és nagyobb részökben czélszerű gazdaságra alkalmatlanokká vannak téve.

A kamarai kezelést látók és tudók ismer- rik a kincstári levéltárakba elszort évről-évre régibb birtokfeletti törvényeinkbe, gyakorlat útján beleszokottak által szerkesztett jószágös- szeírásokat, köteleveket, haszonbér szerződ-vényeket és a szabálytalanul eszközölt irtások feletti egyező leveleket, vagy büntető határo- zatokat.

Vannak hivatalos és földesuri, akárhány legfelsőbb kabineti határozatok és rendeletek, a melyek mind egyenként szakismerők által felhasználva és birtokfeletti törvényeinkkel összehasonlítva, a kincstár a haza jogait vé- deni, tisztázni és megmenteni képesítettek; de ezen iratok sokszor papírszeletekké, eltemetve hevernek a kincstár szebeni kamarális, illetőleg a Thesaurariusus levéltáraiba.

Az egész kincstári különböző levéltárak- nál az 1848 előtti korból csak egy hivatalnok magyar és a régi törvényeket és birtokviszo- nyokat ismerő tán, az ugynevezett okmányle- véltárnál van alkalmazásba, a többiek mind magyarok és románok, a kik 1848-ig magába a kincstári székbe, a kincstári levéltáraknál, künn az uradalmakban és bányászatoknál szol- gáltak s a birtokviszonyokat törvény és gya- korlatból ismerték, az 1850-ik évtől 1860-ig hatalmat gyakorló férfiak által elűzettek, el még az oly idegenek is, a kik a hatalom fia- val egyet nem értve, a kincstár érdekét felfogni merték és 1865 után is a levéltárak meg igaz- gatás főágazatai úgy állanak, hogy a megyei bir- tokviszony, okmányok és birtoktisztázás valódi természetű előttük szinte ismeretlen, s az össze- sen három alárendeltségben levő ügyész a re- ájok vetett munkahalmaz mellett egyedülisé- gükben képtelenek figyelmüket a levéltárakra, bizonyítékok szerzésére és tervek meg elő- irányzatok adására fordítani. Hallani eseteket, hogy a zavarosban halászó volt urbéres köve- telők terjedelmes fekvőket, malom- és kores- majogokat, erdőket és azokbani számnélküli irtásokat tettek, és tesznek kétségessé s ma- holnap a kincstári előjárók odajutnak, hogy ellenbizonyítékok előteremteni nem bírva, az országos közvagyon, az egész adózó nép és birtokos osztály rovására és kárára oda hagy- ják a törvénytelen birtorlóknak, még pedig ingyen.

A fennebbieken kézzelfoghatólag bebi- zonyítom, hogy a levéltárak semmi ágazata egyre-másra megválasztás nélkül or- szágrészünkben ki nem vihetők.

A nemesi birtokos osztály, a volt urbéres birtokosok és a haza minden adózó polgára, mint a kincstári javak tulajdonosa, érdekei igénylik, hogy mindaddig, míg az 1848-diki urbéri felszabadulásból eredett birtokfeletti kérdések és urbéri meg másnemű birtokrende- zések keresztül nem hajtatnak és be nem vé- gezetnek, a levéltárak azon része, mely ezen kérdésekre felvilágosításokat, bizonyítékokat szolgáltatna, ne csak sértetlenül maradjanak, hanem úgy az egyes birtokos polgárok és kir. kincstár, valamint az urbéri földtehermentesi-

tési pénzalap érdekében, haladéktalanul, szak- értő, az erdélyi birtokviszonyokat és törvénye- ket gyakorlatból ismerő türelmes férfiak által, rendbészedelessen s a közigazgatási és büntető ágazatok illetőktől különválasztva, az e ha- zábani birtokfeletti peres felek és a pereket ellátó bíróságok használatára bocsátassanak; megújítván törvény által, minél sietőbben érvénye azon §§-nak, melyeket I. és II. számú czikkeimben elősoroltam, s melyek az eljáró bíró köteleességévé teszik, a nemzeti becsület védpaizsa alá helyezett minden rendű birtokos birtokfeletti tulajdonjogát tisztázni, s csak olyant jelelni ki allodiumnak, vagy tisztán urbéri-vált- ság alá tartozónak, a mire a törvény által ha- tározott kritériumok a hivatalból megszerzett okmányok és bizonyítékok felhasználása mel- lett alkalmazhatók.

Legujabb táviratok.

Ujvidék, jan. 20. A „Pester Lloyd“ és „Reform“ tegnapi számának azon híre, hogy a vízkereszti körmenet alkalmával Angyalics püspök ellen tüntetések fordultak elő, s a városi honorati- orok a baldachint vinni nem akarták, Miletics tá- borából eredő mystificatio. A körmenetnél roppant számú ájtatos nép kísérte Angyalics püspököt. Tüntetni szándékozó Mileticspártiak megszágye- nültek.

London, január 20. A lapok a kormánynak az Oroszországgal való ügyben szilárd magatar- tást tanácsolnak, és hogy bármely eshetőségre le- gyen készen. A „Times“ azt hiszi, Oroszország az angol kormány nyilatkozatait alkalmasint tilta- kozás, vagy minden látszólagos elégedetlenség nélkül fogadandja. Egyébiránt ezen kérdésnek mielőbb megoldásra kell jutnia.

Bécs, jan. 20. A pénzügyi bizottság ma az oktatásiügyi budget előleges tárgyalását folytatván, a kerületi iskolai tanácsok cziménél 18,000 frt, a tanárképző-intézetek cziménél 14,000 frt, és a ta- nulmányi alap államsegélye cziménél körülbelül egy millió frt törülletett.

Prága, jan. 20. Gr. Thun Ferencz temetése Teschenben holnap megy végbe rendkívüli ünne- pélyességgel. A szász kir. udvar képviselve leend a temetésen.

Páris, jan. 20. Thiers a 30-as bizottmány mai ülésében beszélni kíván.

London, jan. 20. Hirlik, hogy a Laurion kér- désben Ausztria-Magyarország, Angol és Oroszor- ság közvetítése mellett kiegyezés jött létre.

Stockholm, jan. 20. Az országgyűlés ma nyitottat meg trónbeszéddel, mely megemlékezik az elhalt királyról, és az új királynak azon óhaját fejezi ki, hogy a Norvegiával való szövetség viszonya tovább fejlesszessék. A trónbeszéd felemlíti továbbá a Svédországgal és Dániával fennálló barátságos viszonyokat, és reméli, hogy a Skandináviával kötött pénzügyi egyezmény elfogadjatik. A trónbe- széd a többiek közt törvényjavaslatokat jelent be a tábori törzs megalakítására, mint a jövő évi had- seregi tervezet előintézményére, és a tengerészet újraszervezésére vonatkozólag.

Kerkápoly pénzügyminiszter be- széde,

(A képviselő ház jan. 18-ki ülésében.)
 T. képviselő ház! Az évi költségvetés meg- állapításának kezdetén úgy vagyok meggyőződve, mindig a lehető legnagyobb fontossággal bír teljes, alapos tájékozással bírni a pénzügyi helyzet, a pénzügyi állapot mibenléte iránt, egy a mint az a multból resultál. — Ezen tudat, ezen szükségnek érzése vezette a pénzügyi bizottságot és annak t. előadóját is akkor, midőn egy beadott jelentésében, mint az épen hallott előadásban egy nagy részt engedett a mult ismertetésének, abból domborítván ki a jelent és vonván következtetéseit a jövő- dőre.

Hirdetési és liszt kereskedésének hirdetése.

Pályázati hirdetmény.

Kolozs városánál évi 300 frt. fizetéssel egybekötött tisztí-ügyési állomásnak választás után 6 évre terjedőleg leendő betöltésére pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint rendes végzett jogi tanulmányaikat, nyelv- ismereteket, eddigi alkalmazásukat s fed- hetetlen magaviseletüket tanúsító bizony- latokkal kellően felszerelt folyamodványai- kat f. é. mártius 15-ig Kolozs város tanácsához adják be.

Kolozs város tanácsától.

Kolozson, 1873 január 13-án.

Pethe András,
polgármester.

(694) 1—* Eladó telek.

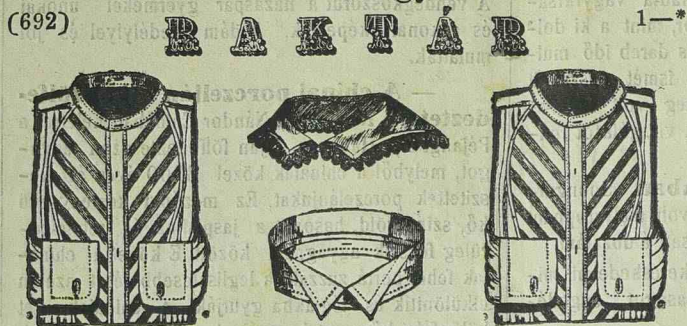
Kolozsvártt a főtértől csekély távol- ságra, a májális (házsongárd) utca 36. házsám alatti 2 magyar hold területű te- lek, a rajta levő három külön lakház és gazdasági épületekkel együtt szabad kéz- ből örök áron eladó. Értekezhetni a megirt helyen lakó tulajdonossal.

(695) 1—3 Vidékre kerestetik egy képzett

ügyvéd segéd

25 frt havi díj, s a szó teljes értelmé- ben egész ellátással; bővebb felvilá- gosítás nyerhető Keresztesy Pál ur papir-kereskedésében Kolozsvártt.

Első és legnagyobb bécsi es. k. udvari fehérmű-gyár

képviseli
Teutsch J. B. Segesvártt,

árul nagyban és kicsinyben

legjutányosabb határozott gyári áron:

Vászon férfi ingeket, „Oxford-url-ingek.”

Chiffon, vagy angol shirting-ingeket, fehéreket és színeket, két gal- lérrel vagy anélkül.

Férfi-gallérokat és kélzéroket, gatyákat.

Női fehérműeket (ezeknél kérétek feladni, hogy a nő szikár, tö- möttebb vagy erősebb természetű-e?)

Vászon-nőingeket.

Nőingeket chiffonból, elegáns kiállítással, nagyon ajánlhatók.

Női gatyákat, finomak, himzéssel és tűzéssel.

Női pongyola-jákkikat, vagy éjjeli felöltöket.

Női pipere-köpenyeket.

Női gallér-chemisseteket és kélzéroket.

Női szoknyákat, vállakat, zsebkendőket valódi vászonból, francia battist, battist-clair, gyapott vagy utánzott battistból, stb.

Csecsemő fehérműeket

Teljes menyasszonyi készleteket, a legegyszerűbbtől a legfino- mabbig, minta szerint, mérték és feladás után a leggyorsabban készítve.

Levéli megrendelések jóállás mellett pontosan teljesítettek, s az árt készpénzben lehet beküldeni, vagy a cikkek megkapásakor utánvét által fi- zetni. Férfi ingek megrendelésénél a nyak bőségének mértéke kérétek, centi- meter szerint, azaz a gomblyuktól a gombig.

Egy hosszú öl tűzifa csak 15 frt.

helyt Kolozsvártt
Siessen mindenki szükségleteit addig beszerezni, míg ezen fatömegből tart.

Raktár helyiség barátok-kertje sétaterutca.
Megrendelések **Keresztesy Pál** tulajdonosnál.

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárúsnál Kolozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kolozsvár története.

Oklevéltárral. (1.) Ős-, ő- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)
Egy külön kötet világszító rajzokkal. (36 tábla.)

Irta **Jakab Elek.**

Ára 10 frt.

109—* (327)
E minden tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsérgetni és aján- lani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát a város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós íróba minél több kedvet öntsen e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az újabbkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdekel fogja lapozgatni és benne bolygogni, s a folytatását minden áron megszerezni magának.

Szekely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága,
szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.

A hírlapokban bármely
könyvkereskedés által
hirdetett könyvek, hangjegyek, általam
gyorsan és
azonnal kaphatók.

Legújabb hangjegyek.
Ifjúsági iratok és képes könyvek
minden kor számára.
ma és átjövősság könyvek,
egyszerű olvasó, ugyancsak
diszkalkuláció.
Iskolai könyvek,
nagy
váltászkálák n.

Demjén László
könyv-, mü-, hangjegy-kereskedés és zongora tár.
m. k. egyetemi könyvtáru s
Kolozsvártt.

(620) 9—*
Zongorák . . . 300 fttől 450 fttig.
Pianinok . . . 350 fttől 450 fttig.
Használt zongorák . . . 80 fttől 180 fttig.
a legolcsóbb áron a minőség szerint, jóállás mellett.

A legújabb könyvek
az iratok minden ágából azonnal kap-
hatóak vagy megrendelhetőek s
vidékre
is
rögtön elküldtetek

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és ízletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baroműtlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA 1 frt.

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztet- nek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szo- katlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.